

College van toezicht op de bedrijfsrevisoren AML-Aanbeveling van 30 mei 2024

Tijdstip van de identificatie en de verificatie van de identiteit van de cliënt, de uiteindelijke begunstigden van de cliënt en de lasthebbers van de cliënt

1. Toepassingsveld:

De natuurlijke personen of rechtspersonen die in België activiteiten uitoefenen en die geregistreerd of ingeschreven zijn in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

2. Samenvatting/Doelstelling:

Deze aanbeveling bepaalt en verduidelijkt het tijdstip waarop de bedrijfsrevisor moet overgaan tot de identificatie en verificatie van de identiteit van de cliënt, de uiteindelijke begunstigden van de cliënt en de lasthebbers van de cliënt zoals vereist door de AML-Wet¹. Deze aanbeveling vervangt de AML-Aanbeveling van het College van 5 oktober 2023².

3. College als toezichthouder op de naleving van de AML-verplichtingen

Artikel 85, § 1, 6° van de AML-Wet duidt het College aan als toezichthouder op de naleving van de AML-wet door de bedrijfsrevisoren en stagiair-bedrijfsrevisoren. Het College kan in deze hoedanigheid overeenkomstig artikel 86, § 2, eerste lid, 1° van de AML-Wet aanbevelingen uitvaardigen om de draagwijdte te verduidelijken van hun AML-verplichtingen.

4. De aanvang van de zakelijke relatie in het geval van een commissarismandaat

Artikel 30, eerste lid van de AML-Wet stelt dat de identificatie en de verificatie van de identiteit van de **cliënt en van de uiteindelijke begunstigden** van de cliënt moeten gebeuren vóór het aangaan van de zakelijke relatie of voor het uitvoeren van de occasionele verrichting waarvoor de bedrijfsrevisor werd aangezocht.

¹ Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, BS 6 oktober 2017.

² https://www.fsma.be/sites/default/files/media/files/2023-10/ctr_aml_aanbeveling_202310_nl.pdf

Er zijn verschillende hypothesen mogelijk over het tijdstip waarop een zakelijke relatie tussen een commissaris en zijn cliënt ontstaat en bijgevolg over het tijdstip waarop de identificatie en verificatie van de identiteit van de cliënt en van de uiteindelijke begunstigde moet verricht worden. Vier hypothesen worden hieronder toegelicht. Dit overzicht is niet exhaustief maar zet de belangrijkste principes uiteen en past ze toe in concrete situaties.

- De bedrijfsrevisor heeft vóór zijn benoeming gekandideerd zonder voorbehoud en zonder enige opschortende voorwaarde in het aanbod:

In het geval van een **commissarismandaat** beschouwt het College de benoeming door de algemene vergadering - volgend op het definitieve en onvoorwaardelijke aanbod van de bedrijfsrevisor - als het moment waarop de zakelijke relatie wordt aangegaan. Met ingang van zijn benoeming is de commissaris immers formeel aangesteld. Vanaf dat tijdstip kan het mandaat alleen nog beëindigd worden omwille van de redenen die limitatief zijn opgesomd in het Wetboek van vennootschappen en verenigingen. De identificatie en verificatie van de identiteit van de cliënt en van zijn uiteindelijke begunstigden moet dus gebeuren **vóór de benoeming van de commissaris door de algemene vergadering**³.

De bedrijfsrevisor moet in dit geval overgaan tot de identificatie en verificatie van de identiteit van de cliënt en van zijn uiteindelijke begunstigden:

- Hetzij vóór het formuleren van het bindend aanbod;
 - Hetzij op het moment dat het bestuursorgaan hem in kennis stelt van zijn voordracht als kandidaat-commissaris op de algemene vergadering. In dit geval doet hij dit onmiddellijk zodat de besluitvorming van de algemene vergadering niet in het gedrang komt.
- De bedrijfsrevisor heeft vóór zijn benoeming gekandideerd en heeft een opschortende voorwaarde betreffende de AML-identificatie- en verificatieplicht in zijn aanbod opgenomen:

Het College merkt op dat sommige bedrijfsrevisoren een aanbod formuleren waarin **een opschortende voorwaarde** wordt opgenomen op basis waarvan de benoeming tot commissaris enkel tot stand komt op voorwaarde dat de bedrijfsrevisor eerst de AML-identificatie- en verificatieplicht succesvol kan uitvoeren. In dit geval leidt de aanvaarding van dat aanbod en de benoeming door de algemene vergadering slechts tot het ontstaan van een zakelijke relatie als de opschortende voorwaarde is vervuld.

³ In het geval van een benoeming van een commissaris bij een entiteit waar geen algemene vergadering is, gelden de principes zoals uiteengezet in deze aanbeveling voor de benoeming door het bevoegde orgaan.

De bedrijfsrevisor moet dan onmiddellijk de identificatie en verificatie van de identiteit van de cliënt en de uiteindelijke begunstigden uitvoeren. Dit wil zeggen **onmiddellijk** nadat hij **in kennis werd gesteld door het bestuursorgaan van zijn voordracht als kandidaat** op de algemene vergadering. Indien dergelijke kennisgeving niet gebeurt, gaat hij **na de benoeming onmiddellijk** over tot de identificatie en verificatie van de identiteit. De commissaris wacht het opstellen van de opdrachtbrief en de daaropvolgende aanvang van zijn auditwerkzaamheden dus niet af om over te gaan tot de identificatie en verificatie van de identiteit van de cliënt.

In deze hypothese is het belangrijk dat uit de formulering van de opschortende voorwaarde duidelijk en nauwkeurig blijkt dat de totstandkoming van de zakelijke relatie uitgesteld wordt en afhankelijk wordt gemaakt van het succesvol uitvoeren van de AML identificatie- en verificatieplicht van de cliënt en diens uiteindelijke begunstigde(n)⁴.

Het mandaat van de commissaris vangt aan op de dag waarop de opschortende voorwaarde vervuld is en niet op de dag van de benoeming onder voorwaarden.

- De bedrijfsrevisor wordt éézijdig benoemd door de entiteit:

Het kan voorkomen dat een bedrijfsrevisor wordt benoemd als commissaris zonder vooraf gekandideerd te hebben of zelfs op de hoogte te zijn van de benoeming. Indien een bedrijfsrevisor buiten diens medeweten of zonder voorafgaand aanbod benoemd wordt door de algemene vergadering, is er geen wilsuiking of aanvaarding in hoofde van de bedrijfsrevisor.

De zakelijke relatie zal pas tot stand komen op **het moment van de aanvaarding van het mandaat door de bedrijfsrevisor**. Bijgevolg moet de identificatie- en verificatieplicht uitgevoerd worden **vóór de aanvaarding van het mandaat** door de bedrijfsrevisor. De bedrijfsrevisor moet er dus voor zorgen dat hij op het moment van de aanvaarding de toepasselijke AML-verplichtingen is nagekomen.

- De bedrijfsrevisor wordt benoemd door de voorzitter van de ondernemingsrechtbank:

In het geval van een benoeming tot commissaris door **de voorzitter van de ondernemingsrechtbank** voert de bedrijfsrevisor de identificatie en de verificatie van de identiteit van de cliënt en de uiteindelijk begunstigden **onmiddellijk na de benoeming** (of de kennisname ervan) uit. De commissaris wacht het opstellen van de opdrachtbrief en de daaropvolgende aanvang van zijn auditwerkzaamheden dus niet af om over te gaan tot de identificatie en verificatie van de identiteit.

⁴ Het komt de bedrijfsrevisor toe om de (toekomstige) cliënt correct in te lichten over de draagwijdte van de opschortende voorwaarde. De aanbeveling gaat niet op dat aspect in.

5. Uitvoering van een wettelijke of andere opdracht

Bovenstaande principes zijn eveneens van toepassing op het uitvoeren van **de andere wettelijke opdrachten**.

Net zoals voor de commissarismandaten is het uitgangspunt dat de identificatie van de cliënt en de uiteindelijk begunstigden en de verificatie van hun identiteit moet plaatsvinden **vóór de definitieve benoeming door het bevoegde bestuursorgaan**.

In het geval van een éézijdige benoeming moet de identificatie en verificatie van de identiteit gebeuren **voor de aanvaarding door de bedrijfsrevisor** (zie punt 4, derde opsomming).

In het geval van de benoeming onder opschortende voorwaarde moet de identificatie en verificatie van de identiteit zo snel mogelijk gebeuren, met name **onmiddellijk nadat de bedrijfsrevisor in kennis werd gesteld** door het bestuursorgaan van zijn benoeming of van zijn voordracht als kandidaat op de algemene vergadering (zie punt 4, tweede opsomming).

Hetzelfde geldt voor **andere opdrachten** zoals het voeren van de boekhouding, die de bedrijfsrevisor mag uitvoeren op grond van zijn inschrijving in het openbaar register en die aldus onderworpen zijn aan de AML-Wet.

Wanneer de bedrijfsrevisor gevraagd wordt om een wettelijke opdracht uit te voeren bij de onderneming waarvan hij reeds commissaris is, gebeurt de wettelijke opdracht binnen dezelfde zakelijke relatie en moet er dus geen nieuwe identificatie en verificatie van de identiteit worden uitgevoerd.

6. Het eerste gebruik door de lasthebber van diens bevoegdheid om de entiteit die hij vertegenwoordigt te verbinden

Artikel 30, tweede lid van de AML-Wet stelt dat de identificatie van **de lasthebber**, de verificatie van zijn identiteit en van zijn bevoegdheid om in naam van de cliënt op te treden moet gebeuren vooraleer de lasthebber gebruik maakt van de mogelijkheid om de cliënt te verbinden⁵. In de praktijk zal dit optreden meestal (maar dus niet steeds) overeenstemmen met het moment van de **ondertekening van de opdrachtbrief** door de lasthebber van de cliënt, zodat de identificatie- en verificatieplicht ten aanzien van de lasthebber voordien moet plaatsvinden.

Let op: indien de lasthebber van de entiteit vóór de ondertekening van de opdrachtbrief reeds een andere handeling stelt tot vertegenwoordiging van de entiteit, dan zal de identificatie- en verificatieplicht daaraan voorafgaand moeten plaatsvinden.

7. Uitzondering op het tijdstip van de verificatie van de identiteit

⁵ Art. 30 juncto art. 22 van de AML-Wet.

De AML-Wet laat toe⁶ dat in zeer uitzonderlijke gevallen de **verificatie van de identiteit** (en dus niet de identificatie zelf) van de cliënt en van de uiteindelijk begunstigen van de cliënt gebeurt **tijdens** het uitvoeren van de zakelijke relatie.

Om zich op deze uitzondering te beroepen moeten evenwel de volgende voorwaarden cumulatief vervuld zijn:

- Er moet sprake zijn van **bijzondere omstandigheden die limitatief zijn opgesomd** in de interne procedures van de bedrijfsrevisor;
- Het moet **noodzakelijk zijn dat de opdracht niet wordt onderbroken** door het uitvoeren van de verificatie;
- Uit de individuele risicobeoordeling moet blijken dat de zakelijke relatie **een laag WG/FT⁷-risico** vertegenwoordigt.

In het uitzonderlijke geval dat al deze voorwaarden vervuld zijn moet de verificatie nog **steeds zo snel mogelijk** na het eerste contact met de cliënt plaatsvinden.

De bedrijfsrevisor die deze uitzondering wil inroepen moet bovendien **een verhoogde waakzaamheid** toepassen op alle verrichtingen inclusief de verificatie van de identiteit⁸. Dit kan leiden tot een verplicht schriftelijk verslag⁹ als de identiteit niet spoedig geverifieerd kan worden.

8. Tijdstip van de individuele risicobeoordeling

Het identificeren van de cliënt, de uiteindelijk begunstigde(n) van de cliënt en de lasthebbers van de cliënt maakt deel uit van de waakzaamheidsmaatregelen die de bedrijfsrevisor neemt ten aanzien van zijn cliënt¹⁰. Deze waakzaamheidsmaatregelen en het gepaste waakzaamheidsniveau volgen uit de individuele risicobeoordeling en het in deze risicobeoordeling vastgestelde risiconiveau¹¹.

Hieruit volgt dus logischerwijze dat **de individuele risicobeoordeling van de cliënt moet gebeuren vooraleer de bedrijfsrevisor overgaat tot de identificatie van de cliënt** om aldus het adequate waakzaamheidsniveau toe te kunnen passen.

9. Documentatieverplichting

Het tijdstip van de totstandkoming van de zakelijke relatie en van de identificatie en verificatie van de identiteit van de verschillende personen die moeten geïdentificeerd worden, moet blijken uit de stukken in het controledossier.

* * *

⁶ Art. 31, eerste lid van de AML-Wet.

⁷ Witwassen van geld, financiering van terrorisme.

⁸ Art. 37, § 1 van de AML-Wet.

⁹ Het gaat om het schriftelijk verslag dat wordt opgesteld onder verantwoordelijkheid van de AMLCO, zoals in het geval van een vaststelling van een atypische verrichting. Art. 45 van de AML-Wet.

¹⁰ Art. 19, § 1 van de AML-Wet.

¹¹ Art. 19, § 2 van de AML-Wet.

